

SOIT

André van Putten

BRAVE NEW BOOKS

2015 / 2017

ISBN 9789402157314

Soit / swaat / (bw)

het zal wel

Vertellingen over *La Meuse et ses Meusiens*

**Scènes en schetsen van mensen uit gehuchten, dorpjes en
provinciestadjes in het franse Maasland.**

**Gewone mensen met namen als Blaise of Givernaud, Russoll,
Bonvin en Olivier.**

**Doodgewone mensen als u en ik
en onze burenen.**

**Fictie in het decor van dorpsfeesten, het harde boerenlandleven,
liefde, oorlog, natuur en jagen.**

Contes/verhalen anno nu uit de wijde omgeving van Verdun.

SOMMAIRE

• Vriendschap	11
• Patchouli	17
• De Hondenman en De Geluidloze Hond	23
• Wolven Pastorale	27
• Honderd Jaren Jacht	35
• Binnen	49
• Restaureren, Le Négoce les Tilleuls	53
• Givernaud, Denis vertelt	65
• De Boer en de Slager	77
• Alegria (foire à la) Brocante	83
• Benen kwijt	89
• Nota Bene	94
• extra : Het Pure Maasland, <i>over eten & drinken</i>	101
• recepten	111
• kaartje La Meuse (55)	131

verberg jezelf in alle dingen

VRIENDSCHAP

*'Bloemen breken en vallen wanneer we ons eraan vastklampen,
onkruid groeit alleen als we er een hekel aan hebben.'* Dogen Zenji

Een verhaal uit een klein frans dorp waar niets is en nooit wat gebeurt.

Over vriendschap, over Bertrand en Dominique. Buurjongens die samen opgroeiden in het rustige dorpje en onafscheidelijk leken. Als bengels op de dorpsschool, als bincken op de ambachtsschool, als jongemannen op het werk in de bedrijven van hun vaders, een handelaar in vee en een houthandelaar die daarnaast ook in koeien deed. Vaders met aanzien, papa's in goeden doen.

Legio weekenden vermaakten de jonge boerenzonen zich vooral in Verdun, Metz, Longwy of Luxemburg, tot Dominique als een blok viel voor een meisje uit het provinciestedje Longwyon en haar vlot en feestelijk huwde.

De kameraadschap was voor het leven, zo hadden de mannen als jongens gezworen. Een vrolijk leven zonder zorgen lonkte.

Van die vriendschap is niets meer over, de belofte bleek een loze. Hoe dat komt ? Zoals wel vaker door een vrouw !

Veel *Meusiens* hebben een privé vismeertje, *un étang aux canards*. Er zijn er honderden in het departement. Het meertje van Bertrand ligt net buiten zijn dorp, richting Etain. Mooi onderhouden, groen, met een uitkijktorentje voor de eendenjacht, een hoge heg rondom en een kleine in schutkleuren geschilderde caravan om in te schuilen als het plotseling gaat hozen. Stortregenen zoals het alleen maar in La Meuse kan.

In de caravan : zithoek, wc-tje, een keukentje en...een karabijn voor de jacht. Bertrand verveelt zich, mist z'n vrolijke vriend. Bertrand wordt op zijn beurt verliefd.

Claudine is een kind van een rijke veeboer uit een dorpje verderop. Claudine is getrouwd en moeder van een dochter van zes en een *gamin* van tien. Claudine kent Bertrand, zoals dat gaat in een gemeenschap op het boerenland, van vroeger van het schooltje en de schoolbus, en later kwam ze hem wel tegen in een dorpscafeetje of op een of ander dorpsfeest in een of ander mini-dorpje in de streek. Als tiener voelde Claudine zich al vreemd warm worden van Bertrands charmante onhandigheid, van zijn aanstekelijke lach en zijn guitige ogen.

Op een zomerse *foire foraine*, komen de twee elkaar weer eens tegen. Bij de hijskraantjestent op de kermis blijven ze een tijdje staan kletsen, Claudine moet lachen om Bertrands grappen, haar twee kinderen staan verlegen erbij.

In euforie fluistert Bertrand de vraag in haar oor of ze de volgende dag niet bij hem langs wil komen bij zijn meertje. Hij wil haar graag eens zijn reuzenkarpers laten zien. Claudine bloost, pakt haar kinderen bij de hand en draait zich om.

Bij het weglopen roept ze hard boven de kermismuziek uit :
'Twee uur ! Ik weet waar !'

Bertrand heeft het verstaan en gaat blij verrast direct naar huis. Het wordt een warme middag, de volgende dag. Het wordt een hete zomer en zelfs een snikhete herfst. De kleine caravan wordt bijna een thuis.

Ludovic, Claudine's echtgenoot over wie overal in het kanton gretig wordt verteld dat hij zijn vrouw regelmatig alle hoeken van de kamer laat zien, bevroedt niets. Totdat...

Madame Pierrot is heel vroeg bij de bakker. De winkel is net open, de zwoele geur van vers gebakken brood vult de kleine ruimte.

Ondanks de kille nevelige ochtend is ze niet de eerste klant om iets over half zeven. Dat is Ludovic, de man voor haar. In het dorp van Ludovic en Claudine is geen bakkerij. 'Bonjour!'

De forse man kijkt om.

'Ah, bonjour monsieur Ludovic. *Ludo Cocu*, onze Ludo met horens.' Madame Pierrot grijnst. Haar kans, haar dag. Het begint zelden zo goed, de dag kan niet meer stuk.

Ludovic trekt zijn schouders op en broemt: 'Cocu? *Qua cocu?* Wat voor horens?'

'Uw vrouw, niet..., zo vaak bij dat meertje. Dat weet u wel, of niet soms? U houdt zich van den domme, weet iedereen, u niet? Kom op zeg. *La chasse aux canards.*'

Ludo gromt, verlaat zonder brood en groeten de bakkerszaak en gooit met veel belgerinkel de gammele deur achter zich dicht.

Dezelfde dag nog in de namiddag, rukt Ludovic het deurtje van de caravan open en stormt naar binnen. Claudine en Bertrand zijn volkomen verrast. Door omstandigheden hebben zij Ludovic niet horen aankomen.

Het jachtgeweer, als gewoonlijk geladen klaar voor de eendenjacht, staat naast de nu als bed opgemaakte zithoek.

Wie grijpt de karabijn? Bertrand? Claudine?

Het schot grove hagel van dichtbij in de borst doodt Ludovic zo goed als direct.

Het amoureuze paar vlucht in paniek, ieder voor zich.

De ongelukkige Bertrand wordt door de politiciers uit Boulogny de volgende ochtend vroeg met veel tamtam van zijn bed gelicht.

Het dorp smult van de *crime passionnel* en heeft zo genoeg stof voor een paar weken cancan.

Pas als drie weken later de zoon van een goede vriend van Bertrands vader, verdacht van misbruik van zijn 4-jarig dochttertje,

door de Police Nationale wordt gearresteerd, vindt men een ander onderwerp van gesprek.

De rechtbank veroordeelt Bertrand tot vijf jaar cel. Hij moet zijn tijd uitzitten in de gevangenis van Saint Mihiel. Ook veroordeelt de rechtbank hem in de kosten van onderhoud en scholing van de kinderen van Claudine, die immers hun vader door zijn schuld hebben verloren. Bertrands ouders dragen de schade en de schande.

De eerste tijd van Bertrands detentie komt Claudine nog regelmatig op bezoek, Ook Dominique bezoekt zijn kameraad met regelmaat. Wat later, nadat de twee elkaar bij toeval bij Bertrand hebben getroffen, maken zij op verzoek van Claudine de reis steeds samen. In het laatste jaar van zijn straf krijgt Bertrand niemand meer op bezoek dan zijn gebroken moeder en vader.

Domenique laat zich scheiden van zijn vrouw. Claudine trekt bij hem in, in het *chateau* recht tegenover de vroegere houthandel en woonhuis van Bertrands ouders.

Bertrands moeder die al op jonge leeftijd haar tweelingbroer heeft verloren, omdat die zichzelf tijdens de jacht door het hoofd zou hebben geschoten, krijgt ernstige problemen aan haar hart. Claudines kinderen blijven op hun beurt bij de ouders van Claudine wonen.

Na iets meer dan vier jaar komt Bernard vervroegd vrij, onder bijzondere voorwaarden.

De vroeger zo ontwapenende vrijgezel mag weer zijn oude kamer bij zijn ouders betrekken en zweert de liefde voorgoed af.

De plaatselijke correspondent van het regionale krantje beschreef het drama in enkele smeuijge artikelen en verdiende zo weer wat *centimes* bij. Geld dat hij goed kon gebruiken om een deel van z'n achterstallige hypotheeklast af te lossen. Waardoor de bank de geplande openbare verkoop van zijn *fermette* in ieder geval